

To je troedini cilj Udruženja, ki ga hoče doseči. In, da ga bo doseglo, si mora izdelati troedini program dela.

Razgovorimo se, kakšen naj bo delovni program Udruženja z ozirom na troedini cilj, ne da bi hoteli že zdaj določiti delovni program Glavnega odbora, poverjeništev in okrajnih učiteljskih društev. To se bo zgodilo pozneje po diskusijah o delovnem programu v vseh učiteljskih društvih, poverjeništvih in Izvršnem odboru UJU. Za zdaj je potrebno le naglasiti, da pričakuje učiteljstvo od svojih vodstev mnogo iniciative, spretnosti, uvidevnosti, razumevanja in širokogrudnosti v svojem delokrogu.

Skupen bodi cilj, skupno delo, skupni uspehi, a tudi skupne žrtve, pot, ki vodi do skupnega cilja pa bodi preračunjena in prilagodena večkrat posebnim razmeram posameznih edinic učiteljske organizacije. Napačno bi bilo sestaviti delovni program in ga vsiliti vsem učiteljskim edincem Udruženja, kajti marsikaj se bo dalo v Sloveniji že doseči, kar še ne bo mogoče v Južni Srbiji in tudi v Bosni se prilike razlikujejo od vojvodinskih itd. Kljub deloma različnim potem do cilja pa bo treba povsod vzbujati zanimanje za skupne cilje in navajati na skupno delo, ker to je pogoj, ako hoče Udruženje doseči skupne uspehe.

Torišče učiteljevega dela je stanovska organizacija, šola in prosvetna društva; materijal, ki ga oblikuje, je: učitelj sam; njegova oseba, mladina in narod; orodje, s katerim dela, pa je učiteljev razum in njegovo srce. Vsak delavec, ročni in duševni, mora poznati svojo delavnico, snov, ki jo oblikuje in orodje, s katerim oblikuje. Mora pa tudi znati uživati se v delo in strniti se z njim v enoto. Izdelek priča o stvariteljevi genialnosti in njegovih tvornih sili, poznavanju snovi in kakovosti orodja. Kako je s to stvarjo v naših vrstah? Ako bi mi učitelji privedli razstavo svojih dosedanjih uspehov v organizaciji, šoli in med narodom, bi nam nepristranski žirij priznal mnogo plusov pa tudi mnogo minusov. Ne bomo vodili debate, česa je več. Pojdimo rajši v svoje delavnice in ustvarjajmo tako dolgo, da bodo plusi popolnoma zbrisali minuse.

Stanovska organizacija.

Nova smer, da bodi Udruženje le enotna strokovna organizacija vsega osnovnošolskega učiteljstva ne glede na njegovo

izvenstanovsko opredelitev, nujno zahteva več stanovskega intenzivnega dela, zanimanja, borbenosti vseh in posameznih članov stanovskih edinic. Brez poglobitve posameznikov v stanovska vprašanja, brez poznanja skupnega smotra, je vsako organizacijsko delo oteženo, če ni celo nemogoče. Le ono vodstvo organizacije, ki se more sklicevati na stanovsko zavednost in integralnost članstva, dosega uspehe, ki so v korist in ponos stanu in posamezniku.

Politično strankarstvo in naš stan.

Dokler se je opirala naša organizacija ob ramena tega ali onega politika, ni bilo neobhodno potrebno, da bi se vse članstvo borilo za uspehe, zadostovala je pripravljenost neke skupine učiteljstva pomagati svojemu protektorju-politiku v borbi za interese njegove organizacije in po kompenzaciji so se dosegli uspehi, ki seveda niso bili v korist samo oni skupini, ampak vsemu stanu, včasih pa le poedincu. Dosihdob je bilo tudi razumljivo, da smo za svoje voditelje izbirali može tovariše, ki niso bili le odlični šolniki, ampak tudi ugledni in vplivni politični delavci. To je bilo tudi neobhodno potrebno, saj nismo mislili na integralno stanovsko organizacijo, drugače bi ne mogli v onih razmerah doseči ničesar.

Ali kakor ima vsaka stvar svojo dobro in slabo stran, tako je nujno sledilo, da so učiteljske organizacije radi svoje politične grupacije ob enem s političnimi grupami rastle in padale, kar je privedlo v učiteljskih vrstah do zavisti, mržnje, sovraštva, preganjanja in celo do ovadštva in ustvarilo tako žalostne razmere v našem stanu, da bi po tej poti ne mogle ostati brez vpliva na šolo, to osnovo in središče narodne prosvete.

Razumljivo je, da so žalostne razmere poslednjih let, ki so nam še vsem v spominu in ki se še niso popolnoma izboljšale, privedle do razmišljanja, ali naj bo tako važen, številni in vpliven stan res le orodje in avantgarda političnih skupin, ki se mu da neka odškodnina z delno ugoditvijo zahtev, ali najvnetejšim tovarišem političnim borcem morda celo mesečna denarna nagrada »po previdnosti«. Tako ni moglo več iti dalje. Pa ne le radi razvratnih strasti, ampak tudi radi razvratnih razmer, ki so jih vojne in povojne razmere in strankarske strasti ustvarile v vsem našem javnem življenju.

(Konec prihodnjic.)

Pedagoško-socialni tečaj v Ljubljani.

Društva so bila že po okrožnici obveščena, da priredi na prošnjo poverjeništv in z njegovim sodelovanjem mariborski Pedagoški krožek zadnji teden meseca avgusta pedagoško-socialni tečaj v Mariboru. Opozorjena so bila na namen in pomen tega tečaja za naše članstvo in pozvana, da skrbje za čim lepšo udeležbo.

Nepričakovane ovire so preprečile, da bi Pedagoški krožek mogel izvršiti svoj načrt. Ker pa smatra poverjeništv ta tečaj z ozirom na svoj namen, organizirati že v prihodnjem društvenem letu samoizobrazbo učiteljstva po krožkih, kot nujno potreben, je sklenilo, da samo priredi enak tečaj, le z nekoliko drugačnim programom v Ljubljani.

Na tečaju se bodo udeleženci seznanili z načrtom samoizobraževalne akcije poverjeništv in postali v svojih društvih glavni njeni propagatorji. Zato poverjeništv trdno pričakuje, da pošlje vsako društvo nekaj agilnih članov na tečaj. Kjer dru-

štveni odbori še niso o tem sklepali, naj to nemudoma store. Udeležence naj prijavi vsem poverjeništvu. Eventualne priglasje za Maribor odstopi Pedagoški krožek poverjeništvu.

Poskrbljeno bo za ceno prehrano in stanovanje. Po možnosti se poskrbi stanovanje brezplačno. Celodnevna prehrana (zajtrk, obed in večerja) stane v uradniški menzi 14/50 Din. Za vse informacije se je obrniti na poverjeništv.

Tečaj bo trajal šest dni, in sicer od vštetege 25. do vštetege 30. avgusta. Podroben spored tečaja z imeni referentov še objavimo. Glavni referati bodo: 1. Etični temelji vzgoje. 2. Delovna šola na kmetih. 3. Kmetijski nadaljevalni tečaj. 4. Naloge učiteljice na deželi. 5. Gospodinski tečaj. 6. Organizacija učiteljske samoizobrazbe.

Ne glede na prijave od strani društvenih odborov vabimo članstvo, da se tečaja v obilnem številu udeleži.

Poverjeništv UJU — Ljubljana.

Reorganizacija Učiteljske samopomoči.

UČITELJSKA SAMOPOMOČ IZPLAČUJE DANES OB SMRTNEM SLUČAJU OKROG 10.300 DIN. — PRISPEVEK OB SMRTNEM SLUČAJU JE LE 5 DIN. — ODBOR RAZMISLJA TUDI GLEDE PODPORE ZA SLUČAJ BOLEZNI.

Vsak čas privede s seboj nove potrebe in zahteve. Najboljša pravila je treba po gotovi dobi let popraviti, izboljšati in prilagoditi časovnim zahtevam.

Društveni odbor, oziroma občni zbor U. S. je že večkrat temeljito predelal in izboljšal svoja pravila, zlasti pa v letu 1921, 1924. in 1925. Že nekaj let sem se pa razmišljal o tem, kako bi društvo pomagalo svojim članom ne le v smrti, temveč tudi v boleznih.

S to mislijo s strokovnega stališča se je temeljito bavil tudi šef-zdravnik državnega zdravilišča za jetične na Golniku g. dr. Neubauer. Kot idealen človekoljub in iskren prijatelj učiteljstva zastopa mnenje, da bi bilo priporočljivo in tudi tehnično izvedljivo reorganizirati Učit. Samopomoč tako, da bi nudila svojim članom tudi v času boleznih izdatne podpore.

S posredovanjem tov. ravnatelja Lajovic je povabil društveni odbor na ustmeni razgovor. V nedeljo 12. junija t. l. so bili trije odborniki U. S. na Golniku.

G. dr. Neubauer je razvil obširen program podpore akcije za obolele osebe učiteljskega stanu. S statističnimi podatki iz drugih držav je dokazal, da je pri nas še slabo poskrbljeno za bolne učitelje, ki bolehalo v prvi vrsti za jetiko, saj je tuberkuloza imenovana večkrat kratkomočno učiteljska bolezen. V svojem globoko razmišljenem in obsežnem poročilu je podal veliko lepih načrtov, po katerih bi prišlo učitel-

stvo — zlasti pa člani U. S. — v najkrajšem času do primernih podpor, da bi se lahko zdravilo pod strokovnim nadzorom in z vso oskrbo v zdravilišču. Številčno je dokazal, da se more z malimi prispevki doseči zaželjen uspeh.

Učiteljstvo ne bo smelo prezreti dobrih nasvetov strokovnjaka-zdravnika. Socialni položaj našega stanu ni baš najboljši. Odbor U. S. bo skušal v najkrajšem času dati svojim članom podoben načrt, po katerem bi se uresničila misel: bolnemu članu pripomoči s primerno podporo do ozdravljenja.

Prijetna dolžnost me veže, da se iskreno zahvalim g. dr. Neubauerju za idealno zasnovani referat, a njegovi ljubeznivi gošpej soprogji za izredno gostoljubje. Najbednejši tovariši — bolniki — se bodo hvaležno spominjali njega, ki je bil do stvarnega povoda za potrebno reorganizacijo U. S. iskrena hvala tov. ravnatelju Lajovicu za prijazno posredovanje in celodnevno cionstvo, g. dr. Ratšlu pa za ljubeznivo razkazovanje sanatorija. Še enkrat vsem skupaj: Pristrčna hvala!

I. K.

— DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Uredba o krajevnih in oblastnih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole.

Člen 21. Oblastni šolski odbor opravlja te-le dolžnosti:

a) Pregleduje in odobruje proračune krajevnih šolskih odborov svoje oblasti in račune njih blaginjkov ter jim daje razrešnico.

b) Skrbi za zidanje novih šol.

c) Skrbi za popravila in razširjanje šolskih poslopij.

d) Moralno in materialno podpira otvarjanje šolskih tečajev za neptiseme v krajih, kjer ni šole, ter daje učiteljem za to delo nagrade iz svojih sredstev.

e) Skrbi za ustanovitev in povečevanje stalnega oblastnega šolskega fonda za zidanje šol in pospeševanje prosvete v vsej oblasti.

f) Sestavlja in predlaga ministrstvu za prosveto v odobritev svoj letni proračun.

g) Upravlja tudi ostalo svojo imovino: mihe ustanove, darila, funde itd.

h) Podpira nabavo potrebne šolske opreme, učil, knjig in ostalih potrebščin.

i) Nadzira šolsko imovino in šolske funde vseh osnovnih in meščanskih šol v oblasti ter ukrepa, česar je treba za zavarovanje šolske imovine in fondov.

j) Preiskuje in rešuje spore med učitelji — ali šolskimi upravitelji — in krajevnimi šolskimi odbori.

k) Nadzira poslovanje krajevnih šolskih odborov.

l) Pregleduje svojo blagajno in blagajne krajevnih šolskih odborov ter ukrepa, česar je treba za njih zavarovanje.

m) Predlaga ministrstvu za prosveto ustanavljanje, združevanje in razdruževanje šolskih občin ter porazdeljuje šolsko imovino dotičnih občin.

n) Daje potnino članom oblastne učiteljske skupščine in članom oblastnega šolskega odbora.

Člen 22. Blaginjak oblastnega šolskega odbora vodi blagajno po odobrenem proračunu v zmislu veljavnih predpisov. Predlaga račune v pregled oblastnemu šolskemu odboru in njegovemu krajevemu računskemu pregledniku, ki daje razrešnico predsedniku tega odbora kot nakazovalcu in blaginjak kot računodajniku.

Člen 23. Oblastni šolski odbor ima svoj posebni vložni zapisnik, arhiv in pečat.

Pokrajinska skupščina v Kranju.

Glasom sejnega sklepa Učit. društva za kranjski okraj podajamo sledeča obvestila in navodila:

1. Razstavne predmete — deška in deškliška ročna dela je vpsolati tako, da so najkasneje do 30. t. m. v Kranju. Naslov: Gimnazijsko ravnateljstvo v Kranju. (Uradno — z označbo: »razstava«.)

Za kranjski srez obvezno — za ostale toplo priporočljivo.

Člani razstavnega odbora prično z delom v gimnazijski telovadnici 1. julija 1927 ob 8. uri, ob 17. uri je skupna seja.

2. Stanovanjski odsek (načelnica gđ. Bizjak Jerica) preskrbi stanovanja samo za one dni in udeležence, ki se prijavijo do 28. t. m. na Učit. društvo kranjskega okraja — Cerklje pri Kranju. Na poznejše prijave se ne bode pod nobenim pogojem oziralo.

3. Prehrana (načelnica gđ. Zupančič Karolina) bo preprosta, enotna, obvezna po odločitvi.

4. Prireditveni odsek naj se zbere 2. julija ob 8. uri v gimnaziji.

4. Stanovanjski odsek posluje ob skupščinskih dneh na kolodvoru, informacijski pa v avli »Narodnega doma«.

5. Prihod širjega sosveta dne 5. julija 1927 naj se uravna tako, da zamore isti prisostvovati otvoritvi razstave ob 14. uri. Okolišče šole naj privedejo otroke vsaj pol ure popreje na gimnazijsko dvorišče! Zelimo obile udeležbe.

6. Zborovalni prostori. Širji sosvet in odseki zborujejo v gimnaziji, delegacija in skupščina v veliki, koncert v mali dvorani »Narodnega doma«.

7. Po skupščini položimo vence na spomenik kralja Petra — Osvoboditelja, pesnika dr. Fr. Prešerna in Simona Jenka. (Na kranjskem pokopališču počiva tudi nekdanji urednik »Učiteljskega Tovariša« tov. Andrej Zumer in mnogo naših tovarišev — narodnih borcev.)

8. Za izlete: na Krvavec (planinski dom 1854 m — preko Cerklj 5 ur), Grintavec (Cojzova koča — 2559 m — preko Kokre 6 ur), Jezerska visoka planota — (Češka koča 1800 m 7 ur) se je ob enem s stanovanjski priglasiti na označeni naslov, da preskrbimo vozila. S šmurjetne gore (tričetrt ure do vrha — gostilna) se nudi diven razgled po vsej Gorenjski ravnini.

Za vsa eventualna pojasnila se je obrniti na Učiteljsko društvo kranj. okraja.

Cerklje, 19. junija 1927.

Josip Lapajne, predsednik.

Andrej Rojc, tajnik.

—k »Zborici«. Mesečna revija za novo zborovo glasbo z glasbeno književno prilož. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Izšla je pravkar dvojna številka (5. in 6.) tega izvrsnega glasbenega lista in obsega tri skladbe na 10 straneh ter književno prilož. na 12 straneh z vložkom notnih primerov na 2 straneh.

Vse dopisovanje se vodi s predsednikovim in zapisničarjevim podpisom; če pa je predsednik zadržan, ga nadomešča podpredsednik ali njegov namestnik.

Arhiv se hrani v poslopiju oblastnega prosvetnega oblastva; vodi ga zapisničar dotičnega oblastnega šolskega odbora.

Člen 24. Člani oblastnega šolskega odbora, ki prebivajo izven kraja, kjer se vrše seje, imajo pravico do dnevnice za čas seje in do povračila dejanski učenjenih potnih in voznih stroškov tako-le: če so uradniki, po uredbi D. R. br. 96.000/20 v zvezi z izpremembami D. R. br. 121.400 z dne 1. oktobra 1923; če pa niso uradniki, jih prejema kakor uradniki v I. skupini II. kategorije.

Člen 25. Vse dopisovanje oblastnih šolskih odborov je uradno in zanje se ne plačuje ne poštnina ne taksa (Člen I. zakona o takсах).

Člen 26. Prehodne odredbe: Krajevni in oblastni šolski odbori, določeni s to uredbo, se morajo ustanoviti najkasneje do konca meseca maja t. l. ter morajo takoj prevzeti arhiv in vse posle, ki so spadali doslej v poedinih pokrajinskih in pristojnost poedinih sreskih ali drugih šolskih odborov. V krajih, kjer so krajevni in oblastni odbori že ustanovljeni, se morajo v istem roku spraviti v sklad s to uredbo. Oblastni šolski odbor v Beogradu izvrši, čim se ustanovi, razdelitev mestja Beograda na šolske okolišče in potem se ustanove krajevni šolski odbori za dotične okolišče.

Izjemoma Izvoli za ta prvi oblastni šolski odbor člani pod h) po členu 17. točki h), te uredbe namesto oblastne skupščine oblastni odbor.

Ta uredba stopi v veljavo dne 1. junija 1927. Odrdam, da je treba postopati od tega dne po njej na vsem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem dnem prestanje veljati vse one odredbe v dosedanjih zakonih, ki nasprotujejo njenim predpisom.

V Beogradu, dne 2. maja 1927.:

O. N. br. 28.038.

Namestnik ministra za prosveto,

minister za finance:

dr. Bogdan V. Marković s. r.

Splošne vesti.

DELEGATOV IN OKRAJNIM UČITELJSKIM DRUŠTVOM!

V današnji številki lista je priobčen načrt novih pravil UJU, ki bo na letošnji glavni skupščini v Skoplju v razpravi.

Priobčujemo ga šele sedaj, ker smo ga sedaj prejeli v končni redakciji od Izvršnega odbora, potom »Narodne Prosvete«.

Društva ne morejo več o njem razpravljati, kakor se je glasil naš tozadevni predlog, pač pa pride v razpravo na pokrajinski skupščini v Kranju.

Pozivamo vse predsednike društev, da se po možnosti posvetujejo še pred skupščino o njem vsaj z odborom in delegati svojega društva in pripravijo tozadevne predloge za odsek, ki bo o pravih razpravljal na pokrajinski skupščini.

Poverjeništv UJU — Ljubljana.

— Nov prosvetni minister. Portfelj prosvetnega ministra v volilni vladi je prevzel g. Ninko Perić.

— Oblastna učiteljska disciplinska sodišča. V »Službenih novinah« številka 129/XXXVII. z dne 11. junija je objavljen odlok namestnika ministra za prosveto, ministra za finance, z dne 6. junija 1927.

O. N. br. 37.702, s katerim se potrjujejo člani vrhovnega učiteljskega disciplinskega sodišča in člani oblastnih učiteljskih disciplinskih sodišč. — Oblastno učiteljsko disciplinsko sodišče za ljubljansko oblast s sedežem v Ljubljani je sestavljeno tako-le:

a) predsednik: dr. Fran Vodopivec, veliki župan ljubljanske oblasti; njegov namestnik: Rajko Svetek, vladni svetnik; b) član: Engelbert Gangl, oblastni šolski nadzornik; njegov namestnik: Andrej Rape, sreski šolski nadzornik v Ljubljani; c) strokovni drugovi: Ivan Erbežnik, Andrej Skulj, Ivan Tavčar, Tomo Jedrlinčič, Karel Puhar, Alojzij Novak, Tit Grčar, Ivan Dimnik, Janko Polak, Josip Ambrožič, Mirko Repovž, Stanislav Legat, Alojzij Marok in Ivan Kocijančič — vsi učitelji v Ljubljani. — Oblastno učiteljsko disciplinsko sodišče za mariborsko oblast s sedežem v Mariboru je sestavljeno tako-le: a) predsednik: dr. Fran Schaubach, veliki župan mariborske oblasti; njegov namestnik: dr. Leon Starč, dvorni svetnik; b) član: Matija Senkovič, oblastni šolski nadzornik; njegov namestnik: Ivan Koropec, sreski šolski nadzornik v Mariboru; c) strokovni drugovi: Aleksander Alt, Viktor Grčar, Mirko Rauter, Ivan Womer, Anton Skala, Fran Petrič, Mirko Kožuh, Hinko Karničnik, Josip Kutin, Vojislav Ipavec, Ivan Robnik in Janko Samec. — vsi učitelji v Mariboru.

— Učne osebe za meščanske šole. Z ozirom na tozadevno vest v časopisu je ministrstvo prosvete s svojim odlokem O. N. br. 32.702 z dne 28. maja odredilo, da se prošnje osnovnošolskega učiteljstva za namestitev na meščanskih šolah v bodočem šolskem letu ne bodo upoštevale, ker bo letos absolviralo nad 30 slovenskih učiteljev Višjo pedagoško šolo v Zagrebu in Beogradu.

— Sestava krajnih šolskih odborov. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal v odloku z dne 6. junija nekaj pojasnil glede sestave krajnih šolskih odborov.

Ali ste že naročili Gröbming-Lesica-Mole: Srbskohrvatsko-slovenski slovar?

Ročni katalog za l. 1927-28 z vsemi novimi podatki bo skoro gotov. Pošljite prednaročilo!

— Odkritje spominske plošče padlemu tov. Janku Muhi na Ajdovcu. Ob 10. uri se je vršila slovesna služba božja ob številni navzočnosti domačinov in učitelstva. Pri maši je pel pevski zbor novomeškega okrajnega učiteljskega društva. Po končanem cerkvenem opravilu se je podalo učitelstvo z domačini vred pred šolsko poslopje, na katerega pročelju je vzdana spominska plošča. Predsednik novomeškega učiteljskega društva je v iskrenih besedah pozdravil prisotne ter pozval pokojnikovo mater, župana, predsednika krajnega šolskega sveta ter župnika, da so zavzeli častna mesta. V vznesenih besedah je tovariš Pirnat očrtal pomen dneva, povdarjajoč prav posebno pokojnikove vrline, ki si jih je stekel kot učitelj. Govoril je iz duše, iz srca in vsem udeležencem je igrala solza v očeh ob tako globoko zasnovanem govoru. Po oficijelnem pozdravu predsednikovem je dolgoletni pokojnikov prijatelj in sošolec tov. Hočevcar v jedrnatih in čustvenih besedah predložil življenje slavljenčeve. Posamezne epizode pokojnikovega življenja je tako lepo podal, da so domačini nehote pritrjevali, nas vse pa je preveval z nesebičnimi ideali prepojen duh pokojnikov. Ginljivo je bilo opazovati objokano, ubogo pokojnikovo mater, ki je ostala popolnoma sama v kraju, kjer je deloval in si zadobil neminljivih zaslug njen sin — učitelj idealist. Zaznali smo s kako čisto ljubeznijo je bil pokojni vdan svoji materi in kako velika in brezmejna je materina ljubezen. Sama, brez sredstev in kake podpore živi v kraju, kjer je užival ljubezni in priznanje njen sin in kjer je tudi njej ljudstvo tako zelo naklonjeno. Po končanem, do srca gajočem slavnostnem govoru tov. Hočevcarja, je predsednik novomeškega učiteljskega društva tov. Pirnat v toplih besedah izročil ploščo v varstvo predsedniku krajnega šolskega sveta. Pričujočo mladino, občane in učitelstvo je opominjal, naj bo spominska plošča vsem draga svetinja, spominjajoč nas blagega pokojnika. V imenu občanov se je nato prav prisrčno zahvalil učitelstvu za počastitev pokojnikovega spomina ondotni župnik, želeč, da bi vsi zlati nauki, ki jih je zasajal pokojnik v srca domačinov, obrobdili stoteren sad. Učiteljski zbor je končno zapel »Blagor mu« in »Vigred se povrne«, nato pa odšel v šolsko poslopje k zborovanju.

— Oblastni šolski odbor za ljubljansko oblast je sestavljen (takode: predsednik veliki župan dr. Fran Vodopivec, podpredsednik dr. Karel Capuder, člani: oblastni šolski nadzornik E. Gangl, oblastni sanitetni referent dr. Ernest Mayer, načelnik gradbene sekcije v Ljubljani inž. Avrelji Kobal, ravnatelj moškega učiteljskega v Ljubljani Anton Dokler, ravnatelj I. mestne deške meščanske šole Maks Hočevcar, predstojnik davčne administracije v Ljubljani dr. Karel Novotny, okrajni šolski nadzornik Miroslav Pretnar, upravitelj manjšinske šole v Ljubljani Julij Slapšak, upraviteljica IV. deklariše osnovne šole v Ljubljani Marija Sadar-Kleinmayer, oblastni odbornik dr. Milavec za Ljubljano, posestnik, župan in oblastni poslanec Josip Nemanič za Črnomelj, odvetnik dr. Dominik Zvolek za Kamnik, katehet Julij Lazič za Kastav, dekan in oblastni poslanec Anton Skubic za Kočevje, posestnik in oblastni poslanec Anton Umnik za Kranj, posestnik in oblastni poslanec Fran Kobal za Krško, župnik Valentin Sitar za Litijo, rudar in oblastni poslanec Filip Križnik za Laško, dekan Valentin Zabret za ljubljansko okolico, posestnik in lesni trgovec Jakob Maček za Logatec, odvetnik in oblastni poslanec dr. Ivo Česnik za Novo mesto ter posestnik in oblastni poslanec Jakob Jan za Radovljico.

— Tečaj za deška ročna dela. Prosvetno ministrstvo je dovolilo Podmladku Rdečega križa, oblastnim odborom v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju, Užičah in Aleksincu, da smejo prirediti počitniške učiteljske tečaje za deška ročna dela.

— Vpisovanje v 1. letnik na državnem moškem učiteljskem v Mariboru se vrši za šolsko leto 1927./28. dne 30. junija ob 9. do 11. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni. Popoldne istega dne je uradno-zdravniška preiskava in preizkus posluha. V juniju s k e m roku se bodo vpisovali po odl. min. prov. br. 36.699 od 22. nov. 1926 s a m o odlični, prav dobri in dobri učenci, ki so dovršili štiri razrede gimn. ali realke ali štirirazredno meščansko šolo. Kdor nima najmanj dobre ocene iz slovenščine, zemljepisa, zgodovine, matematike, fizike in kemije, mora delati iz teh predmetov sprejemni izpit v jeseni, ki se bo vršil dne 1. in 2. septembra ob 10. ure dopoldne dalje. Z ozirom na velik naval na učiteljska se reflektanti vladno opozarjajo, da naj se oglašijo samo oni, ki se resno mislijo posvetiti učiteljskemu stanu, za kar so učiteljska. Vse drugo je razvidno na črni deski v vestibulu učiteljskega.

— Na grobu umrle tovarišice Marije Burjeve. Marija! Pred sedmimi tedni si nas ostavila. Vsilila se je v Tvoj dom bela žena in Ti ugrabila ljubljeno sestro. Dva dni na to smo jo spremljali na poslednji poti in delili s Tabo žalost, ki bi jo morala nositi sama, ker tako je veleva ukaz vsiljenke. — Trpek je ta ukaz in gorje siroti, ki bi morala res sama nositi vso tugo. — Nihče od nas ni tedaj slutil, da pripravljala bela žena drugi ukaz, da pripravljaj Tvojim no-

vo žalost. Zdi se mi, da je v tem ukazu polno roganja, da je beseda: »Sedmina naj bo polna žalosti!« — preveč kruta. — Ti sama, popolnoma sem prepričan, ne bi nikdar pustila, da bi oni, ki si jih ljubila, trpeli zaradi Tebe. Bila si v svojem srečju tako dobra, da si raje molčala in nosila vso bol sama. Marija! Sedaj Te je smrt iztrgala iz srede ljubljnih. Črna zemlja je sprejela Tvoje izmučeno telo in zdi se mi, da z bolestinim smehom šepetješ: »Ne tujajte! Med vami bom še v naprej, skrbela bom za vas; ljubiti vas hočem vekomaj.« — Kaj je bila tiha in nema sestra, od katere se danes poslavljam? — Marija je bila slovenska učiteljica... To pove vse! Bila je slovenska učiteljica, koje življenska pot ni posuta s cvetjem. — Službena dolžnost jo je metala iz kraja v kraj. Na Kalu pri St. Janžu je nastopila križev pot, ki jo je vodil v Osilnico ob Kolpi, čez Dobro polje, Sv. Boltenk, Sv. Urban na Vič. — Jeseni se je preselila k nam in srečna je bila, da ji je bila usoda toliko naklonjena. Pa le kratka je bila doba njenega delovanja med nami. Komaj da smo se spoznali in že je morala vzeti slovo za vekomaj... — Marija! Ostavila si nas in še v roko si nismo segli za slovo. Danes, ko se poslavljam od odprtem grobu od Tebe, bodi uverjena, da nam ostane spomin na Tebe čist in svet. — Bodi uverjena, da se je porosilo marsikatero oko, ko je bila oznanjena vest: »Umrle je Marija Burja, učiteljica na Viču.« — Bodi uverjena, da žaluje poleg Tvojih bratov in Tvoje sestre še nebroj poštenih src, ki si jih Ti sama vzgojila. — Bodi uverjena, da je i v nas odkrita in globoka žalost. — Prejmi, draga Marija, v slovo od tovaršije, s katero si službovala v zadnjem času, iskren pozdrav... — Zemlja! Poslednja beseda Tebi: Nudi dobri naši tovarišici, skrbeci in ljubeči sestri mir in tih dom... — Držaj.

— Tovariši iz cerkljanskega okolišja vabimo k šolski predstavi Ribičeve protialkoholne igre »Mefistov izum«, ki se vrši 26. t. m. ob 3. uri. — J. L.

— Maturantije zasebnega ženskega učiteljskega šolskih sester v Mariboru iz leta 1917. prirede ob priliki desetletnice sestane dne 2. julija 1927 v Mariboru. Zbirališče v hotelu »Zamorec« med 6. in 7. uro zvečer. Nadaljnji program se določi pri sestanku. Tovarišice, pridite vse! Gosti dobrodošli! — Sklicateljica.

— Koncerta pevskega zbora UJU učitelstva sta se vršila dne 19. t. m. v Senti Vidu nad Ljubljano in na Viču pri Ljubljani. Oba koncerta je vodil predsednik pevskega zbora prof. Marko Bajuk in sta prav dobro uspela. Udeležba je bila zelo lepa, iz česar se vidi, da kulturna misija pevskega zbora lepo dosega svoj končni smoter.

— Opozarjamo na današnji uvodnik, da ga vsakdo prečita, ker dopolnjuje uvodnik v predzadnji številki »Boj frazam« in uvodnik pov. Andreja Skulja »Nova kulturna smer naše prerogovane organizacije.«

— Zastopniki srezov v novem oblastnem šolskem odboru. Ljubljanski oblastni odbor v Ljubljani je v svoji XIII. seji dne 25. maja 1927 imenoval v smislu člena 18. in 26. uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole z dne 2. maja 1927, št. 222 U. L. z dne 18. maja 1927, št. 55 v oblastni šolski odbor teledosebe: za okraj Ljubljana: dr. Anton Milavec, oblastni odbornik v Ljubljani; Brežice: Jožef Skoberne, posestnik, župan in narodni poslanec, Senovo, p. Rajhenburg; Črnomelj: Josip Nemanič, posestnik in oblastni poslanec, Zelebej, p. Metlika; Kamnik: dr. Dominik Zvolek, odvetnik v Kamniku; Kastav: Julij Lazič, katehet v Kastvu; Kočevje: Anton Skubic, dekan in oblastni poslanec v Ribnici; Kranj: Anton Umnik, posestnik in oblastni poslanec, Senčur; Krško: Franc Kobal, posestnik in oblastni poslanec, Gabrijele, p. Tržišče; Litija: Valentin Sitar, župnik, Zagorje ob Savi; Laško: Filip Križnik, rudar in oblastni poslanec, Trbovlje: Ljubljanska okolica: Valentin Zabret, dekan v St. Vidu nad Ljubljano; Logatec: Jakob Maček, posestnik in lesni trgovec v Dol. Logatcu; Novo mesto: dr. Ivo Česnik, odvetnik in oblastni poslanec, Novo mesto; Radovljica: Jakob Jan, oblastni poslanec in posestnik, Podhom, p. Gorje pri Bledu.

— Pohvalna priznanja ministrstva posameznim učiteljem se naj vpišejo v Uslužbenske liste na strani 3. v oddelek XI. Odklivanja, v kratkem: »Odklikovanje s pismeno pohvalo od... 19... O. N. br. ... itd. V tem smislu je prosvetna uprava izdala posebno uredbo.

— Ali pripadajo kontraktualnim učiteljem rodbinske doklade. Računovodstvo je pričelo interpretirati sedaj odkolj glede kontraktualcev tako, da nakazuje samo osebne draginske doklade, ne pa tudi rodbinskih. Ker smatramo tako interpretacijo za posegno, je poverjeništvu UJU napravilo pritožbo na merodajna mesta, da se prepreči napačna in krivična interpretacija v tej zadevi. O protestu se je obrnilo pov. UJU tudi na slovenskega referenta v ministrstvu prosvete in na Izvršni odbor UJU, da podvzamejo vse korake v tem pogledu.

— Učiteljski tečaj za rokotvorni pouk, subvencioniran od Glavnega odbora Podmladke Rdečega križa, priredi v Skoplju tamkajšnji Oblastni odbor Podmladke Rdečega križa v času od 6. julija do 14. avgusta t. l.

— Djački dom UJU v Beogradu. Občinski svet beograjski je sklenil na svoji seji dne 20. maja, da odstopi Udruženju Jugoslov. Učitelstva prostor za zidanje dijaškega doma v Beogradu.

— Osnovna šola v St. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, dne 26. t. m. v risalnici razstavo spisnih, računskih, risarskih ter deških in ženskih ročnih izdelkov. Zvečer ob 20. uri je pa v telovadnici šolska prireditev v proslavo Vidovega dne.

— Društvo »Treznost« v Ljubljani je izvolilo na svojem zadnjem občnem zboru za predsednika tov. Rudolfa Horvata, učitelja v pok., za tajnika akademika Kristana in za blagajnika pisatelja Cerkvenika.

— Jugoslovanski abstinentni kongres se vrši od 2.—4. julija t. l. na Taboru v Ljubljani. Svečan sprejem došlih gostov na glavnem kolodvoru bo ob 10. uri, ob 16. uri otvoritev skupščine.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i Napredovanja v I. grupo II. kategorije: Josip Rustja, Henrik Lobe, Adela Martinc, Angela Smolik-Grčar, Emilija Vouk, Leon Cepuder; v 2. grupo II.

Naša društvena zborovanja.

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA SLOVENSKEGA UCITELJSTVA. — OJAČENJE BORBENE SILE NAŠE ORGANIZACIJE. — ODMEV AKCIJE TOV. KNAFLIČA PO OKRAJNIH DRUŠTVIH.

Sklepi društev:

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA SLOVENSKEGA UCITELJSTVA.

Ljubljansko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju 17. junija t. l. sprejelo soglasno sledečo resolucijo:

Ljubljansko učiteljsko društvo pripoznava potrebo sistematične samoizobraževalne akcije učitelstva, ker si le od nje obeta ojačenja borbene sile naše organizacije, dviga kulturne višine učitelstva in njegovega usposobljenja za delo med narodom na vseh poljih njegovega udejstvovanja, skratka: realizacije kulturne misije učitelstva.

Poziva Poverjeništvu UJU v Ljubljani, da v svojem proračunu za leto 1927./28. zadostno dotira to akcijo, svoje delegate pa pooblašča, da glasujejo za njeno zadostno finansiranje.

I. MEŽSKO UCITELJSKO DRUŠTVO je napravilo na svojem zborovanju dne 11. junija 1927 sledeči sklep:

Odkolno odklanjamo nastop spravnege odbora pod vodstvom g. Knafliča iz enostavnega razloga, ker se deklaracijske smeri naše stanovske organizacije uveljavljajo po celi državi v znamenju stanovskega, državnega in narodnega edinstva. Nastop omenjenih tovaršev smatramo le kot zadnji poizkus umetno združiti popolno slogo učitelstva. Nimamo pa nič proti temu, da vstopijo izstopivši tovariši in se uveljavljajo v naši stanovski organizaciji kot legalna opozicija, toda podjetje »Edinstvo« naj likvidirajo sami.

Izrekamo popolno zaupanje Izvršnemu odboru UJU v Beogradu, poverjeništvu v Ljubljani in vsem članom ožjega sosveta in jih pozivamo, da vztrajajo na stališču strogo stanovske organizacije.

Po domnevi nekaterih učiteljev, da ni pravilno, ker »Učiteljski Tovariši« reagira na napade »Edinstva«, ugotavljam, da izhaja ta govornica iz vrst onih, ki »Edinstvo« vzdržujejo.

II. UCITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ je sklenilo dne 21. maja t. l.:

Prečita se dopis »Mariborskega učiteljskega«, katero skuša doseči sporazum med Pov. oziroma članom UJU in »Edinstvom«. — Razvila se je živahna debata k posameznim predlogom in končno sklenilo, da članstvo soglasa s to idejo o poravnavi z vsemi predlogi, razun s točko, ki govori, naj Pov. UJU prevzame v slučaju razida društva »Edinstvo« vse njegove dolgove ali pa morebitne dohodke.

III. SLOVENJEBISTRIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO je sprejelo na zborovanju 11. junija 1927 sledeči sklep:

Pripravljeni smo sprejeti tovariše iz »Edinstva« zopet v našo organizacijo, ker se zavedamo, da je le v slogi moč. V vsaki organizaciji pa se mora pokoriti manjšina večini. Kdor tega ne stori, preneha biti član organizacije.

Ne moremo pa žrtvovati nikogar, ker je sedanje poverjeništvu — ožji sovset — izvoljeno z 2/3 večino ter bi dali s tem zaupnico našim delegatom oziroma samim sebi, ki smo jim dali navodila po katerih so se morali ravnati.

Izglasovala se je zaupnica sedanjemu poverjeništvu in vsem članom ožjega sosveta, ker smo prepričani, da je sedaj naša organizacija na pravi poti.

Dolgovi, oziroma lastnina »Edinstva«, kakor tudi tiskovne tožbe, ki so privatne, pa naše organizacije popolnoma nič ne briga. Pač pa mora imeti vsak napaden učitelj pravico, da se lahko brani tudi v našem stanovskem listu, ki je »Učiteljski Tovariši«, če je to potreba.

kategorije: Venčeslav Skebe, Marija Zerjav, Franc Jankovič, Armela Širok, Hinko Klenovšek, Josipina Simonišek, Marija Peterkel-Goljevšek, Josipina Ahtik; v I. grupo III. kategorije: Stana Germek; v 3. grupo II. kategorije: Vida Dereani-Krašovec, Gabrijela Skok; v 4. grupo II. kategorije: Marija Petrič, Rudolf Vrabič, Vida Stolfa, Josip Virnik, Marija Koren, Karel Černigoj, Vida Ivanec, Angela Jazbec, Anton Kregar.

—i Namestitve v ljubljanski oblasti: Ernest Stanič v Jurklošter, srez Laško; Martin Mencej v Podstenice, srez Novo mesto; Gottard Rott na Bled, srez Radovljica; Viktor Perger v Toplice pri Zagorju, srez Litija; Ivan Grum v Leskovce, srez Krško; Adolf Arzenšek v Dobrnice, srez Novo mesto.

—i Imenovanja ravnateljev meščanskih šol: za stalnega ravnatelja deške meščanske šole v Celju je imenovan Ivan Černeč; za stalnega ravnatelja deške meščanske šole v Mežici Josip Hergout in za stalnega ravnatelja deške meščanske šole v Sv. Lenartu v Slov. goricah Janko Koržec.

—i Premestitev. V Rakovec, srez Korošnice je premeščena Ana Bantan.

IV. LJUBLJANSKO UCITELJSKO DRUŠTVO

zbrano na zborovanju 17. junija 1927, odločno zavrača ilegalno akcijo nekega »spravnega odbora«, ki je spričo doslednega in uspešnega delovanja poverjeništvu v okviru celjske deklaracije tudi docela neresna ter kaže vse znake bolnega ljubosumja na procvit našega stanovskega edinstva.

Izrekamo članom ožjega sosveta popolno zaupanje in nedeljeno priznanje za njihovo dosedanje delo ter jih prosimo, da vztrajajo na svojih mestih tudi zaneprej.

Vsem tistim pa, ki so se sami in čisto brez potrebe izločili iz naših vrst, kličemo: vrnite se na delo, podpišite pristopno izjavo!

Poročila:

+ UCITELJSKO DRUŠTVO SREZOV MARIBOR, DESNI IN LEVI BREG je zborovalo 7. maja t. l. v »Narodnem domu« v Mariboru. Od 124 članov se je zborovanja udeležilo 93 članov (ic).

Tov. predsednik je ob otvoritvi pozdravil zlasti nanovo pristopivši člani tov. Danico Rupnikovo in Jerico Vojnitovičovo. Omenja dalje, da je čestital imenom društva tov. Karlu Pestevsku, šol. upr. v pok. v Silnici, ob priliki odklivanja z redom sv. Save, potem še čestita tov. Fr. Čičeku ob priliki njegove poroke.

Nato se prečita in odobri zapisnik zadnjega občnega zbora.

Predavanje. Tov. Godčeva je nato podala izvleček novega šolskega zakona, ki je predložen narodni skupščini v odobritev. V tem izvlečku nam je tov. kazala razne dobre in slabe lastnosti istega. Osmutek novega zakona je primerjala z onimi Pribečeviča in Radiča.

Tov. predsednik je pri naslednji točki omenil na kratko dosedanje načrte in prizadevanja učitelstva za povzdigo učiteljske naobrazbe in reforme učiteljske. Na tozadevnm razgovorjanju prošli mesec v Mariboru je osobito pogrešal gg. starejše profesorje učiteljske, ki bi s svoje strani lahko podali mnenja iz lastnih bogatih izkušenj.

K točki glede ankete o učiteljski izobrazbi je tov. Vanda nadaljeval, da je pač prisotnoval anketi predpolodne in ne več popoldne. Oudi sklenjeni predlogi so bili itak objavljene v 37. številki »Učit. Tovariša«. Želi, da tudi naše društvo prične razpravljati o tem predlogu in obljublja, da se bo proučevanja tega vprašanja lotil v prihodnjem šolskem letu naš sreski pedagoški odsek, zlasti s stališča zahtev podeželske šole. V zvezi s to točko se je proučevalec dotaknil tudi odloka »Navodila glede usposobljenosti izpitov«, ki ga je dne 26. januarja 1927 izdalo sresko poglavarstvo Maribor l. br. z ozirom na poročila predsednika izpraševalne komisije za osnovne šole, kjer so navedeni nedostatki v pripravi izpitnih kandidatov. Proučevalec bodri vedno k nadaljnjemu izobraževanju, zlasti mlado učitelstvo, konstatira pa, da navedeni nedostatki po večini padajo nazaj in zadenejo le naša učiteljska sama ter ravno s tem odlokom izpraševalna komisija sama kliče po reformi učiteljske, kojih profesorje smo pa z malimi izjemami na tozadevni anketi pogrešali. O tem odloku bo treba v našem stanovskem glasilu izpregovoriti kaj več. Zborovalci s pritrjevanjem in odobravanjem vzamejo to poročilo na znanje.

Pri četrti točki dnevnega reda sta poročala člana Šijanec in Godčeva o poteku in sklepih zadnje seje ožjega sosveta. Prvi posebno vabi članstvo na sodelovanje pri sestavi delovnega programa učiteljskih društev. Zanimivo je bilo njegovo pojasnjevanje, kako se je glasovalo na tej seji o točki »Smoter naše organizacije« in opozarja, da se bo o tem še sklepalo na seji poverjenikov v Zagrebu ter pri Izvršnem odboru v Beogradu, šele potem ga dobe društva v končno premostrvanje. Ga. Godčeva pojasnjuje na to še o sedanjem stanju dolgov naše organizacije in sanacije istih.

Blagajniško stanje. Tov. Knaflič omenja, da blagajniško stanje ni povoljno. Pojasnjuje dalje, kako se naj vplačuje članarina ter opozarja društvenike na njih poglavito dolžnost.

Na pokrajinsko skupščino se je naknadno izvolil kot tretji delegat Radoslav Knaflič.

Pri slučajnih je tov. Knaflič podal kratko poročilo-navodilo, kako bi se naj sedanji razkol učitelstva zopet izenačil. O predlogu se bo debatiralo na prihodnjem zborovanju.